

Ρόζυ Μονάκη

Ο «Γλάρος» είναι ένα κείμενο μετάβασης, στις λέξεις του γίνεται μια ανατομία του ανθρώπινου πόνου σε περιόδους κρίσης

09/05/2023

Η Ρόζυ Μονάκη γράφει στο CultureNow με αφορμή την παράσταση «Ο Γλάρος», του Άντον Τσέχωφ, που παρουσιάζεται στο Θέατρο Άττις από την Ομάδα Σημείο Μηδέν.

Λίγες μέρες μετά την πρεμιέρα μας, αισθάνομαι πιο πολύ από ποτέ μέλος μιας δημιουργικής διαδικασίας που δεν τελειώνει παρά βαθαίνει, μετασχηματίζοντας διαρκώς το τοπίο. Τι συμβαίνει στο έργο; Τι είναι αυτό που μαγνητίζει, που καθηλώνει και ταυτόχρονα εγκλωβίζει την όποια δυνατότητα; Είναι η πρώτη επαφή της ομάδας με τον σπουδαίο αινιγματικό συγγραφέα, που ονομάζει το έργο του κωμωδία, προκαλώντας προς την κατεύθυνση αυτή. Όλα είναι μετέωρα, όλα αιωρούνται κάπου ανάμεσα στα ένστικτα και τις επιθυμίες, την χωροχρονική στιγμή μιας μετάβασης, από αυτό που έχει πεθάνει σε αυτό που πασχίζει να γεννηθεί. Η ενασχόληση της Ομάδας με τον τσεχωφικό κόσμο έρχεται σε μία περίοδο πολυεπίπεδων κρίσεων, σε μια περίοδο που ο κόσμος και ό, τι θεωρούνταν δεδομένο καταρρέει. Η αναζήτηση ταυτότητας στο πλαίσιο της μετα-νεωτεριστικής εποχής, το «Ποιος είμαι;» «Τι είμαι;» του Τρέμπλιεβ αποτελεί κεντρικό υπαρξιακό ερώτημα των καιρών μας. Έτσι η συνομιλία με τον μετεωρισμό της ανθρώπινης ύπαρξης στον **Γλάρο**, εκκινεί από μια εναγώνια επιθυμία κατάδειξης του τραύματος της εποχής των τεράτων στην οποία ζούμε.

Κατά τη διάρκεια της δημιουργικής διαδικασίας της έρευνας, αυτού του εξαμήνου εργαστηρίου, ήρθαμε όλες και όλοι αντιμέτωπες/οι με ένα υλικό που δεν σταματάει να μας εκπλήσσει. Ένας ωκεανός σκέψεων, συναισθημάτων, φιλοσοφικών αναρωτήσεων. Η προσέγγισή μας είναι η αποτύπωση μιας ατμόσφαιρας ονειρικής, αξιοποιώντας την δυνατότητα που ανοίγει ο δρόμος της ποιητικής στον χώρο. Δεν μας ενδιέφερε ο ρεαλισμός, αλλά η αποτύπωση του πυρηνικού τραύματος του υλικού. Μέσα από την Μέθοδο του Θεόδωρου Τερζόπουλου, προσπαθήσαμε να

γίνουμε φορείς αυτού που είναι κρυμμένο αλλά καθορίζει την πορεία των προσώπων. Ο «Γλάρος» είναι ένα κείμενο μετάβασης, στις λέξεις του γίνεται μια ανατομία του ανθρώπινου πόνου σε περιόδους κρίσης. Αυτό ήταν και το ζητούμενό μας, η αποκάλυψη της εσωτερικής σύγκρουσης των προσώπων που χάνουν ή αναζητούν την ταυτότητα τους και τις ρίζες τους. Αυτή η σύγκρουση ξεπερνάει τα όρια του ατομικού δράματος και αποκτά οικουμενική διάσταση, καθώς δεν λαμβάνει χώρα σε κάποιο χωροχρονικό κενό, αλλά σε μια βαθιά περίοδο κοινωνικοπολιτικών μετασχηματισμών.

Στην διασκευή μας όλα έχουν πυκνώσει με στόχο την απογύμνωση του υλικού. Ένας πειρότος, μια μεταφυσική άχρονη ύπαρξη, γίνεται γλάρος, γίνεται μια “οικουμενική ψυχή” που συμπυκνώνει την ανθρώπινη οδύνη, το βίωμα των καταστροφών που ήρθαν και θα έρθουν. Αυτή η φιγούρα, δημιουργεί έναν νέο χαρακτήρα που κοιτάζει κατάματα τις καταστροφές της Ιστορίας, της ανθρωπότητας και μετεωρίζεται στην ψυχρή ζώνη της μετάβασης, με την πλάτη γυρισμένη στα μελλούμενα. Δεν μας αφηγείται απλά μια ιστορία, αλλά γεννάει στο εδώ και στο τώρα τα τραύματα, τις εμμονές, τις μύχιες επιθυμίες των χαρακτήρων που γίνονται παραδείγματα Ανθρώπου, στα όρια του συμβολικού. Οι χαρακτήρες με τη σειρά τους μοιάζουν στο τέλος έρμαια της τύχης τους. Κυφορούν την επικινδυνότητα. Ο καθένας με τον τρόπο του, βουλιάζει μαινόμενος στην υπαρξιακή ανία και αγωνία, επιζητώντας ένα χέρι βοήθειας. Στο έργο συντελείται ξανά η αιώνια μάχη του νέου και του παλιού κόσμου, αυτή η μάχη στο όρια του μύθου και του τραύματος. Όμως εδώ δεν λυτρώνεται κανείς και καμία, γιατί η εποχή – το κοινωνικοπολιτικό γίγνεσθαι – είναι σε μια βαθιά υπαρξιακή και οντολογική κρίση ταυτότητας και νοήματος. Η κρίση της σύγκρουσης της Ύπαρξης και της Ιστορίας. Κι όλα αυτά διαδραματίζονται μπροστά στα μάτια του σκηνοθέτη – συγγραφέα, που βρίσκεται εκτός αλλά εισχωρεί με μια λανθάνουσα βία.

Με έναν τέτοιο τρόπο δουλέψαμε και το υλικό της Αρκάντινα. Η Αρκάντινα, είναι μια γυναίκα βουτηγμένη στον ναρκισσισμό και την αλαζονεία, ό, τι πιστεύει και υπερασπίζεται σαπίζει και την κατατρώει. Πρόκειται για μια ύπαρξη κατακερματισμένη, σαν σπασμένος καθρέφτης που αντανακλά αλλοιωμένα και διαστρεβλωμένα τις σκέψεις και τις επιθυμίες της. Στα μάτια της, η Νίνα διψάει να της πάρει τη θέση στο θέατρο και τη ζωή. Ο Τρέμπλιεβ με τη σειρά του, να την εγκλωβίσει στον

ρόλο της φροντίστριας – μητέρας. Πρόκειται για μια γυναίκα γεμάτη φόβους και ανασφάλειες, χειριστική, η οποία ασφυκτιεί μέσα στην ναρκισσιστική σάρκα της. Είναι ένα πρόσωπο βραχυκυκλωματικό. Με βίαιο τρόπο της επιτίθενται ενοχές, απωθημένα συναισθήματα και ένστικτα σε βαθμό που την τρελαίνουν και την στοιχειώνουν. Σε αυτήν τίποτα δεν είναι σταθερό. Η γκροτέσκα φιγούρα της ματαιοδοξίας εναλλάσσεται αναπάντεχα από την ενοχή. Στο πρόσωπό της υπάρχει ο χώρος για το θρήνο, για την ικεσία, τη χαρά, τη βία, την επίθεση. Όλα ταυτόχρονα και σε δίνη. Όλα είναι εκεί και περιμένουν τις ρωγμές για να εμφανιστούν. Μπορεί αυτό που φαίνεται να είναι το τέρας της ματαιοδοξίας, αλλά πρόκειται για το οικοδόμημα μιας βάσης – κινούμενης άμμου.

Όλο αυτό το ταξίδι γίνεται πάντα στα πλαίσια της ομαδικής και καλλιτεχνικής έρευνας της **Ομάδας Σημείο Μηδέν** και των ανθρώπων που την απαρτίζουν. Ανθρώπων που συνδημιουργούμε και συμπράττουμε. Ανθρώπων – συνοδοιπόρων.